

Magyar pártoktól szlovák pártok felé

Választói preferenciák és a pártszerkezet változásai 2006–2023 között*

LÁSZLÓ GYUROVSZKY

From Hungarian Parties Toward Slovak Parties. Voter and Party Movements 2006–2023

Keywords: Slovakia; Hungarians in Slovakia; parliamentary elections; 2006–2023; success; failure; strategy; introspection

DOI: <https://doi.org/10.61795/fssr.v27y2025i1.02>

A szlovákiai magyar politikai képviselet ma az elmúlt száz év legnagyobb változásain megy keresztül, s 2023-ban másodszer sem sikerült bejutni a szlovákiai parlamentbe.¹ Vannak, akik pártelnökként ennek kapcsán arról osztották meg velünk gondolataikat, hogy „történelmi eredmény értünk el”,² s ezzel szemben vannak a tények. Ezek azt jelzik, hogy a 2023-as választási eredmény volt az elmúlt 103 év tizenöt parlamenti választása közül³ messze a legrosszabb. Vagyis bizonyos értelemben igaza van a pártelnöknek, ez valóban történelmi eredmény, csak éppen nem a sikeresség, hanem a sikertelenség mércéje szerint. Talán nem is teljesen helyénvaló egy ilyen szomorú pillanatban a kissé cinikus hangvétel, de hát az említett pártelnöki gondolat is csak az írónia szempontjából ad némi értelmet, vagyis bizonyos nézőpontból szemlélve a dolgokat mégiscsak felhatalmazva érezzük magunkat erre a megközelítésre.

* A Fórum Intézet székházában 2024. március 1-jén *A szlovákiai magyarok politikai magatartása 2020–2023* címen megrendezett konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata. A következő két dolgozat, Baki Attiláé és Csonka Ákosé is innen származik – a szerk. megj.

- 1 Persze ha nem számoljuk ide az 1945 és 1989 közötti állapotot, amikor nem is létezhettek (cseh)szlovákiai magyar pártok és (cseh)szlovákiai magyar politika.
- 2 Forró Krisztián, a Szövetség-Aliancia párt elnöke a 2023-as 4,38 százalékos országos eredmény után. https://www.magyarhirlap.hu/haron_tul/20231001-forro-krisztian-tortenelmi-eredmenyt-ertunk-el-de-ez-nem-volt-eleg
- 3 1920, 1925, 1929, 1935, 1990, 1992, 1994, 1998, 2002, 2006, 2010, 2012, 2016, 2020, 2023.

A propaganda és az adatok

Most már azonban tényleg megkomolyodva és a talán méltatlan élcelődést félretéve, érdekesebb a számok tükrében megvizsgálni legalább a legutóbbi tizenhét év parlamenti választásainak eredményeit. Tisztában vagyunk azzal, hogy nem minden szlovákiai magyar politikus fújja fejből a (cseh)szlovákiai magyar pártok választási eredményeit 1920 és 2023 között, azonban 2006-ra még sokan emlékezhetnek. Ebben az évben a Magyar Koalíció Pártja (MKP) Bugár Béla vezetésével 11,68 százalékos eredményt ért el, 2023-ban pedig a Szövetség–Aliancia Forró Krisztián vezetésével 4,38 százalékos szinten állapodott meg.

Hogy a rossz hírek többségét mindjárt az elemzés elején magunk mögött tudjuk, ejtsünk pár szót a választói részvételről is. A 2006-os parlamenti választáson az 538 magyarlakta településen⁴ a választási részvétel az országos választási részvétel 104,68 százaléka volt. Ez azt jelentette, hogy az ott élő magyarok az országos arányukat csaknem öt százalékkal meghaladó mértékben vettek részt a választáson, tehát az akkor megközelítőleg tíz százaléknyi magyar választó súlya 10,5%-os volt.

A 2023-as választáson a szóban forgó 538 magyarlakta településen a választási részvétel az országos választási részvétel 83,21 százaléka lett. Ez azt jelenti, hogy például a 10 százaléknyi magyar választó súlya abban az időben 8,3%-os volt. A két adat közötti különbség több mint 2 százalékos hátrányt jelentett a magyar pártoknak. Csak mellékesen jegyzem meg, hogy ez az alacsony részvétel a 103 év legrosszabb választási részvételét jelenti Dél-Szlovákiában.⁵

Összegezve: a 2023-as választás a magyar pártok legrosszabb választási eredményét hozta a legalacsonyabb magyar választási részvétellel.⁶ Ez azt jelenti, hogy az MKP a 2006-os választáson a megszólítható magyar anyanyelvű választópolgárok teljes spektrumát meg tudta szólítani, s ezen felül még 22 százaléknyi nem magyar anyanyelvű, de magyar gyökerekkel rendelkező szlovák anyanyelvű választópolgárt. Így jött össze a 11,68 százalékos választási eredmény abban az évben, amikor a magyar anyanyelvű választópolgárok országos aránya 10,03 százalék volt. Ez volt a legjobb eredmény, melyet magyar párt 1920 óta a magyar anyanyelvű választópolgárok adott évben érvényes arányához viszonyítva elért. Tizenhét évvel később a magyar anyanyelvűek országos aránya 7,96 százalék volt. Ezzel szemben a 2023-as Szövetség az abban az évben megszólítható magyar anyanyelvű választópolgárokra csak a 67,6 százalékát

4 Ahol az MKP 2006-ban legalább tíz százalékot ért el.

5 Hacsak nem vigasztalódunk a még alacsonyabb részvétellel a 2024-es elnökválasztás második fordulójában, ahol a déli részek választási részvétele az országos átlag 70 százaléka alatt volt.

6 Minden választás esetén összevetve az országos részvételi eredménnyel.

tudta megszólítani, a többiek vagy otthon maradtak, vagy szlovák pártokra szavaztak. Így jött össze a 4,38 százaléknyi eredmény, mely 103 év messze legrosszabb magyar eredménye.

Amennyiben tehát az MKP 2006-ban a Szövetség 2023-as „hatékonyságával” szólította volna meg a magyarokat, akkor csak 6,78 százalékot tudott volna elérni azon a 2006-os választáson, ami elegendő lett volna körülbelül 12 képviselőre a 20 helyett. A másik oldalon pedig, ha a Szövetség 2023-ban a Magyar Koalíció Pártja hatékonyságával szerepelt volna, akkor az eredménye 4,38% helyett 9,71% lett volna, amivel körülbelül 17-18 képviselőt juttatott volna be a szlovákiai parlamentbe, a mostani 0 helyett.

A következő összegzéssel sem tudom megörvendeztetni az olvasót. 2006-ban az MKP a kiváló választási eredményeknek köszönhetően 20 képviselőt juttatott a szlovákiai parlamentbe. A kormánykoalícióban való részvétel okán volt 4 kormánytagja és 6 államtitkára. A kiváló európai parlamenti eredményének köszönhetően a Magyar Koalíció Pártja színeiben 2 európai parlamenti képviselő is ott ült Brüsszelben. Tizenhét évvel később a Szövetség választás utáni eredménye minden egyes rubrikában 0 lett.

Ennyi talán elég is a 2023-as Szövetség (később Magyar Szövetséggé változó párt) politikai képviselési képességeiről, s a tavalyi „történelmi eredményről”. Azt hiszem, legfőbb ideje lenne kijönni a politikai propagandavilág ópiumbarlangjából és szembenézni a szomorú valósággal.

De hová lettek a szlovákiai magyar választók?

„De hová tűnt Damon Hill?” – ismételte a kissé dezorientált Palik László sportriporter az azóta kultikussá vált kérdését a Forma-1 autóverseny Magyarországon megrendezett futamának végén, 1997. augusztus 10-én. Mint ismeretes, az akkori magyar televízió közvetítése valahogy lekéste a második helyen befutó Damon Hill beérkezését bemutató egy-két másodpercet, s ezért amikor Palik László a harmadik, negyedik, ötödik, hatodik helyen sem látta befutni a volt világbajnokot, egyre kétségbeesetten kiabálta: „De hová tűnt Damon Hill, de hová tűnt Damon Hill?” – egészen addig, amíg fel nem világosították a valóságról, mely szerint másodikként futott be, csak ezt ő éppen nem látta.

Valahogy hasonlóképpen viselkednek a mai szlovákiai magyar politikusok is, akik szintén kétségbeesetten kérdezzetik: hová tűntek a szlovákiai magyar választók? Kire szavaznak a felvidéki magyarok? Miért nem szeretnek bennünket? Miért választanak szlovák pártokat? Miért maradnak olyan nagy mértékben otthon? Miért nem hagyják magukat mozgósítani? Mi a baj? Valakinek, aki közel áll hozzájuk, fel kellene őket világosítani, hogy a hiba az ő készülékükben van. A választók megvannak, csak az őket képviselni tudó hiteles magyar politikusok sorai ritkultak meg.

Bár a felvetés talán nem teljesen szakmai, mégis érdemesnek tartom megvizsgálni azt a kérdést, hogy hová lettek a szlovákiai magyar választók. Már csak azért is, mert

ha a mai Magyar Szövetség annyira sikeres lenne megszólításukban, mint 2006-ban az MKP, akkor ma tizenhét-tizenkilenc magyar képviselő ülne a szlovákiai parlamentben.

Nézzük tehát először a kiindulópontokat, azaz azt, hogy mennyi magyar anyanyelvű választópolgárt lehetne megszólítani, képviselni. Ezt érzékelteti az 1. táblázat, melynek második sora a magyar anyanyelvű lakosokat, a harmadik a magyar anyanyelvű választópolgárokat, a negyedik a magyar anyanyelvűek arányszámát, az ötödik sor pedig a magyar pártok által elért százalékokat mutatja. Az utolsó sor a magyar pártok sikerességét fejezi ki százalékban, vagyis azt, hogy a szlovákiai magyar választópolgárok hány százalékát sikerült megszólítani. A 2020-as év a magyar pártok összesített eredményét tartalmazza.

1. táblázat

	2006	2020	2023
Magyar	540 824	450 925	431 662
Magyar választó	428 837	360 524	349 131
Magyar százalék	10,04%	08,29%	07,97%
Élért százalék	11,68%	05,95%	04,38%
Sikeresség	116,33%	71,77%	54,96%

A táblázatból jól látható, hogy a népszámlálási adatok alapján összeállított „magyar választó” sor 2006 és 2023 között 79 706 választót veszített, ami országos százalékban kifejezve 2,07 százalékos csökkenést jelent. A magyar pártok által szerzett százalékok viszont ennél drámaibb mértékben estek vissza: 7,30%-kal. Ez kis híján három és félszerese a demográfiai változásnak, vagy más módon kifejezve csak valamivel több mint a harmada⁷ a 2006-os sikerességnek. A magyar pártok a 2006-os 470 ezer⁸ szavazatból elvesztettek 190 ezret 2020-ra és további 45 ezret 2023-ra. Ezekre még később visszatérek.

A sikertelenség egyik fő oka a Bugár Béla vezette Most-Híd katasztrofális politikai teljesítménye, mellyel a párt 2016 és 2023 között elvesztette a szóban forgó 7,3 százalék döntő többségét. A szinte eposzi jellegű és nagyságú bukás oka kettős: először is, a magyar szavazók szavazataival rendszeresen súlytalan és regionálisan teljesen jelentéktelen szlovák képviselőket juttattak be a parlamentbe, akik rendszeresen

7 Pontosán 37,50 százaléka.

8 Minden választási szám a következőkben a különböző választási részvételek figyelembevételével 100 százalékos részvételre átszámolt adatot jelent. Ezzel semlegesíteni lehet az eltérő választási részvételek okozta különbségeket. Bővebben lásd: Baki Attila–Gyurovsky László: A gödörben az a lényeg, hogy ne ássunk tovább. Szlovákiai magyar választók és szlovákiai magyar pártok 1990–2020. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 23. évf. (2021) 2. sz. 123–163. p.

faképnél hagyták őket. A valamivel lényegesebb ok azonban a 2016-os koalíciókötés volt a Smerrel és a Szlovák Nemzeti Párttal. Ez szembement a magyar pártok 1990 óta töretlen demokratikus hagyományaival, a Nyugat-orientált és nyitott társadalom építésének gyakorlatával és a választási kampányban tett ígéretekkel. És hozzá kell tenni, hogy ez nem kikényszerített, fogcsikorgatva megkötött kormánykoalíció volt, hanem egymást tisztelő barátok kézfogása, mely még a Kuciak-gyilkosság után is érvényben maradt.

A Most-Híd 2016-ban becsapta választóit, elfogadta Robert Fico és Andrej Danko halálos csókját, melyért elnyerte az őt megillető sorsot. Politikai szerepük értékelése ennél a pár sornál nyilván árnyaltabb kellene, hogy legyen, ebben a pillanatban azonban nem erre helyezném a hangsúlyt. A Most-Híd 2012 és 2023 között elvesztett 7,3 százaléknyi magyar választót, ami körülbelül 200 ezer magyar szavazót jelent. Az MKP 2010-ben, amikor először indult a Most-Híd ellenében, szerzett 4,33 százalékot, ami az akkori magyar választópolgárok 43 százalékát tette ki. Tizenhárom évvel később a Szövetség a Most-Híddal való egyesülés után szerzett 4,38 százalékot, ami a mostani magyar anyanyelvű választópolgárok 55 százalékát tette ki. Vagyis tizenhárom év alatt sikerült szerezni 0,05 százalékot országos szinten és tizenkét százalékot a magyar választókon belül.

De hová lettek a szlovákiai magyar választók, kérdezhetnénk ugyancsak kissé dezorientáltan Palik László vagy a mai szlovákiai magyar politikusok jelentős része nyomán. Nekünk azonban több időnk volt megvizsgálni az eseményeket, mint az élő közvetítés során a sportriporternek, ezért szavazatok segítségével világitjuk meg a problémát.

A választ az alábbi táblázatok segítségével próbálom érzékeltetni. Baki Attila történész kollégámmal megvizsgáltuk az 538 magyarlakta községben leadott szlovák szavazatokat 2006 és 2023 között, s azokat két csoportba osztottuk. Az elsőbe a nyitottabb, gazdaságilag felelősségteljesebb és az országot a Nyugat felé vivő pártokat csoportosítottuk. Ezek a pártok⁹ sok esetben lényeges reformok bevezetésével vitték előre az országot. Tisztában voltunk azzal, hogy nem minden ilyen párt mintapéldája e hármas kritériumrendszernek, de ha többnyire igen, akkor ide tartozónak tekintettük. Őket demokratikus blokknak nevezzük.

A második csoportba azokat a pártokat soroltuk, melyek harmadikutas, keleti, tekintélyelvű és gazdaságilag felelőtlenebb politikát képviseltek, s melyek elleneztek

9 Ilyen volt a Nyilvánosság az Erőszak Ellen (VPN), a Kereszténydemokrata Mozgalom (KDH), egy ideig és részben a Demokratikus Baloldal Pártja (SDL), a Demokratikus Unió (DÚ), a Demokrata Párt (DS), a Szlovák Demokrata és Keresztény Unió (SDKÚ), a Polgári Megjegyzés Pártja (SOP), az Új Polgári Szövetség (ANO), a Szabadság és Szolidaritás (SaS), fogcsikorgatva, de igen, a Közönséges Emberek és Független Személyiségek (OLaNO) is, valamint a többi hasonló kis jobboldali, polgári párt.

minden lényeges, előbbre vivő reformot. Ők¹⁰ általában az első csoport kormányai által elért gazdasági eredményből éltek. Őket tekintélyelvű blokknak nevezzük.

A magyar pártok 2016-ig mindig a demokratikus oldalon álltak és csak ilyen kormányokban vettek részt. 1990 és 2023 között csak ezek a blokkok alkottak kormánykoalíciókat. Az egyetlen kivétel a Most-Híd volt 2016-ban. Sorsa a megsemmisülés lett.

Az alábbi táblázat tehát az 538 délszlovákiai községben szlovák pártokra leadott szavazatokat mutatja T (tekintélyelvű) és D (demokrata) bontásban. Mivel 2006-ban az MKP begyűjtötte az összes magyar szavazatot (és hozzá 20 százalék szlovákot), biztosan állíthatjuk, hogy a 2006-os számok csaknem teljesen¹¹ szlovák szavazatok. Ebből indulunk ki a további években.

2. táblázat

	2006	2010	2012	2016
Szavazatok (T)	130 000	119 000	139 000	145 000
Arány (T)	58%	46%	58%	47%
Szavazatok (D)	93 000	139 000	101 000	160 000
Arány (D)	42%	54%	42%	53%
Együtt (D + T)	223 000	258 000	240 000	305 000

Az adatok sora egy tipikus politikai váltógazdasági kilengést mutat, melynek négyéves (illetve 2012-ben két és fél éves) ciklusai vannak. A 2002-es demokratikus kormányt egy 58 százalékos tekintélyelvű elégedetlen többség váltotta le és hozta a hatalomba a frissen beugrott Smert, a HZDS-t és az SNS-t. Négy év kormányzás után az inga átbilient és az elégedetlen demokrata választók 54 százalékos többséggel leváltották a tekintélyelvű Smer kormányt és visszahozták saját blokkjukat. Két és fél éves kormányzás után a Radičová-kormány politikai harakirit követett el, a demokrata szavazóknak elment tőlük a kedvük, s 2012-re újra az 58 százalékos tekintélyelvű választói többség került hatalomra. Ez is csak négy évig tartott, a tekintélyelvű választók elkényelmesedtek és újra a demokraták kerültek többségbe.

Az egyes ciklusokat figyelve láthatjuk, hogy a két tábor nagyságát illetően a biztos tekintélyelvű pártválasztók a szlovák lakosság 46 százalékát teszik ki, míg a demokrata szlovák választók a 42 százalékát. Tizenkét százalék az a réteg, mely egyszer ide, egyszer oda szavaz. Természetesen ez a dél-szlovákiai régióban a szlovák lakosságra érvé-

10 Közéjük tartozott a Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom (HZDS), a Munkáspárt, a Kommunista Párt, a Szlovák Nemzeti Párt, a Smer, a Hlas, a Republika és a Kotleba-féle LSNS mozgalom.

11 Becslésem szerint 5 százaléknyi magyar is szavazhatott rájuk, elsősorban szélsőbaloldali, szélsőjobboldali és anarchista meggyőződése miatt.

nyes arány. Elméletileg 2016-ban a demokrata pártoknak kellett volna kormányt alakítani, a tekintélyelvűeknek pedig ellenzékbe vonulni.

Országos szinten persze kissé másként alakultak a parlamenti arányok, mivel néhány század százalékkal kiesett a Kereszténydemokrata Mozgalom és bekerült a radikális, fasisztoid elemeket is tartalmazó ĽSNS. Ezzel együtt patthelyzet alakult ki, mivel az ĽSNS-szel senki sem akart kormányozni.

Ekkor lépett pályára a Bugár Béla vezette Most-Híd és pár napos megbeszélést követően baráti kézfogással pecsételte meg Robert Fico új kormányát. A dél-szlovákiai kormányváltó hangulat nem valósult meg, ellenkezőleg, az addig demokrata táborba tartozó Most-Híd átállt a tekintélyelvű táborba. A politikai ingamozgást követően várható demokrata kormány helyett újabb négy év tekintélyelvű kormányzás következett. Ezzel a demokrata oldal elégedetlensége egyre nagyobb és nagyobb lett.

S most nézzük meg a szlovák blokkokra leadott szavazatokat 2016-tól.

3. táblázat

	2016	2020	2023
Szavazatok (T)	145 000	112 000	219 000
Arány (T)	48%	28%	50%
Szavazatok (D)	160 000	292 000	217 000
Arány (D)	52%	72%	50%
Együtt (D +T)	305 000	404 000	436 000

Két dolog nagyon világosan látszik: a választói igényeket követő 2016-os jobboldali kormány felé vezető váltási igény nem teljesült be, ráadásul két demokratikusnak tartott párt¹² segítségével. Ez hatalmas felháborodást váltott ki demokratikus oldalon, ami látható a 2020-as adatokon. A tekintélyelvű tábor a szokásosnál is alacsonyabb számokat ért el (112 ezer), viszont a demokratikus oldalon 132 ezerrel nőtt a leadott szavazatok száma.

Amennyiben tehát összegezni kívánjuk a választói mozgásokat 2012 és 2023 között, az alábbi táblázat adatait kell elemeznünk.

12 Most-Híd és Siet.

4. táblázat¹³¹⁴

	2012	2016	2020	2023
Választó délen ¹³	715 000	715 000	708 000	691 000
Magyar választó	410 000	396 000	380 000	364 000
Magyar szavazat	417 000	380 000	278 000	232 000
Szlovák választó	305 000	319 000	328 000	327 000
Szlovák szavazat	240 000	305 000	404 000	436 000
Magyar–szlovák mozgás	0	35 000 ¹⁴	137 000	172 000

Látható, hogy 2016-ban a Most-Híd kissé kétértelmű üzenetei a Smer párttal történő esetleges koalíciót¹⁵ illetően elriasztottak 35 ezer magyar vagy inkább magyar kötődésű választót. Ők a szlovák szavazatokhoz kerültek.

2020-ban aztán átszakadt a gát. A Most-Híd szavazói közül több mint százezer hagyta ott a magyar pártok táborát és szavazott át szlovák pártokra, ami három év múlva újabb harmincezerrel nőtt. Ebben a mozgásban azonban nem a hitelét veszített Most-Híd szavazatvesztése az egyetlen probléma. Ők megérdemelték a sorsukat. Legalább ugyanakkora probléma az, hogy a körülbelül 170 ezer fős veszteségből az MKP/MKÖ/Szövetség/Magyar Szövetség¹⁶ nevekkel egymást követő pártok nem tudtak megszerezni senkit.

Adott volt tehát egy hibás politikát folytató Most-Híd, mely ennek következtében 2010¹⁷ után 2023-ig elvesztett 280 ezer magyar szavazót. A másik magyar párt, az MKP/MKÖ/Szövetség/Magyar Szövetség a számok tanúsága alapján ezekből visszacszerzett 2012-ben körülbelül tizenötezeret (194 258 darab 100 százalékra átszámolt voks az akkori MKP-ra), majd 2020-ig további 1541-et (195 799 darab 100 százalékra átszámolt szavazat az akkori MKÖ-re). A Most-Híd tehát 2012-ben rendelkezett 264 310 magyar vagy magyar kötődésű szavazattal, ez 2020-ra lecsökkent 102 845-re. A különbség 161 465 voks, melyből a már említett 1541-et sikerült megszereznie

13 Az 538 magyarlakta település alkotta régióban.

14 A mozgások a többi adata alapján történő szakmai becsült számok.

15 Bugár Béla a kampány során többszöri felszólítás ellenére is kitért a Smer párttal való koalíciókötést kizáró egyenes válasz elöl.

16 A Magyar Koalíció Pártja (MKP) névváltoztatással Magyar Közösség Pártjává (MKP) változott 2015 után. A 2020-as választáson az MKP és kisebb társai a Magyar Közösségi Összefogás (MKÖ) választási párt listáján indultak. 2023-ban az MKP, a Most-Híd és az Összefogás a Szövetség–Aliancia néven egyesült párt listáján indultak, majd ez a párt változtatta meg nevét Magyar Szövetségre.

17 A 2010-es szavazatokból kivontuk az északi és nagyvárosi új szlovák etnikai szavazatokat és csak a magyar voksokkal dolgozunk. Bővebben lásd a *Fórum Társadalomtudományi Szemle* idézett elemzésben.

az akkor éppen aktuális MKP-MKÖ¹⁸ pártformációinak, 20-25 ezer pedig a magyar választók számának csökkenése volt.

Az MKÖ tehát megszerezte a körülbelül 135-139 ezer magyar választónak alig több mint egy százalékát. A többi vagy otthon maradt, vagy szlovák demokrata pártokra szavazott. Azért, ha belegondolunk, annak komoly oka lehetett, hogy ennyi magyar szavazó harminc év után nem az MKÖ/MKP-t választotta, hanem a szlovák politikai pártokat. Mindez csak részben magyarázható az MKP és a Most-Híd legendásan ellenséges viszonyával. Az MKP/MKÖ/Szövetség/Magyar Szövetség kampánya, a használt jelszavak, a szimbólumok és az egész mondanivaló a szlovákiai magyar választópolgároknak csak egy részét kívánta megszólítani. Soha nem akarták képviselni a volt Most-Híd szavazóit, a szlovák anyanyelvű, de magyar kötődésű 20-22 százaléknál korábbi, 2006-os MKP választót és az öt százaléknál radikális választót. Ezzel elérték, hogy öt választáson nem kerültek be a parlamentbe, és a jelek szerint ma is meg vannak győződve arról, hogy ez a helyes út.

Damon Hill és a szlovákiai magyar választópolgárok tehát meglettek, most már csak az okokról kell néhány szót ejteni.

Senki sem szeret minket, csak magunkra számíthatunk

Nagyjából a címbe foglaltakban lehetne összegezni a 2020-as és 2023-as be nem jutás okait az MKP és a Szövetség/Magyar Szövetség vezetői részéről.

Kissé részletesebben három kulcsprobléma¹⁹ merült fel a választások utáni értékelésnél. Mielőtt ezek ismertetésébe és bírálatába belemerülnénk, érdemes megfogalmazni, hogy mi is lehetett volna az észszerű reakció a 2023-as választási bukásra.

– Először is a választási adatok alapján elemezni kellett volna, hogy hol szerepeltek legjobban és legrosszabbul a Szövetség jelöltjei. Az adatok könnyen hozzáférhető nyilvános számok.

– Ugyancsak fontos lett volna megnézni a választási részvételt községi szinten, s elemezni kilengéseit, összevetve a 2006 utáni egyes választásokon látható folyamatokkal. Az adatok ez esetben is könnyen és nyilvánosan hozzáférhetőek.

– Elemezni kellett volna azon választói magatartásokat és választói csoportokat, melyek megszólítására a Szövetség nem volt képes, vagy nem volt képes eléggé. Ezek az adatok és elemzések léteznek és aránylag könnyen hozzáférhetőek.

18 A szavazatok alapján az MKÖ alapvetően a Magyar Közösség Pártja (MKP) szavazataira épített.

19 <https://napunk.dennikn.sk/hu/3729383/forro-krisztian-ha-a-politikankban-nem-lesz-onmegtartoztotas-az-a-vesztunket-fogja-okozni/>

– Alapos és többszöri közvélemény-kutatással kellett volna elemezni a választópolgári rétegeket.

– Az összes elemzés alapján stratégiai tervet kellett volna kidolgozni a megcélzott választói rétegek megszólítására és képviselőre. Ezt el kellett volna fogadtatni a politikai vezetésben és cselekvési, kommunikációs tervet kellett volna készíteni.

– Rendszeres, saját vagy megvásárolt közvélemény-kutatásokkal kellene ellenőrizni a stratégia megvalósításának útját.

Így cselekedett volna egy átlagos szinten vezetett és önmagát a parlamentbe képzelő párt. Így dolgozik több száz profin vezetett párt Európában és általában a demokráciákban. Így cselekszik a Fidesz, a Smer és az Andrej Babiš vezette ANO, hogy kissé konkrétabb és érthetőbb példákat is említsek. Az elemző jóhiszeműen azt gondolja, hogy ez a szokványos és elfogadott megközelítés. Természetesen nem minden párt követi minden esetben teljes mértékben ezt a hatékony utat, azonban a válságban lévő pártok előbb-utóbb vagy ezt teszik, vagy megszűnnek. A Szövetség pedig úgy néz ki, hogy legalábbis formálisan ott szeretné magát látni a parlamentben. Ehhez az elképzeléshez a szokásos, csatlakozható cselekménysort fentebb közöltem.

A Szövetség más utat választott és teljesen másként látja a politikai világot. Szerintük az ötször sikertelen parlamenti és egyszeri európai parlamenti választás okai teljesen máshol keresendők. Ők három okot látnak ismételt és következetesen.

Az első szerint a be nem²⁰ jutás elsődleges oka a baloldali és liberális sajtó, mely éjt nappallá téve azon dolgozik, hogy a harcos magyar nemzeti eszme hordozójaként, továbbá a keresztény, konzervatív, szuverenista és békepárti bástya megjelenítőjeként induló egyetlen felvidéki magyar párt ne jusson be a parlamentbe. A gondolatmenetet folytatva tehát akkor lesz magyar bejutás, ha a szlovákiai magyar liberális és baloldali sajtó, rádió, televízió, internetes portálok és maga a gondolat megszűnik vagy megszüntetik. Abban az esetben csak a konzervatívnak mondott magyar sajtó gondolatai juthatnak el a szlovákiai magyar választópolgárokhoz, s ennek hatására megváltoztatják politikai meggyőződésüket.

A másik problémát az elfogult szlovák és szlovákiai magyar közvélemény-kutató intézetek jelentik. Ezek ugyanis a Magyar Szövetség vezetése szerint szintén azon dolgoznak, hogy a szlovákiai magyarságnak ne legyen parlamenti képviselője. Ezt pedig úgy teszik, hogy szándékosan a valóság alá mérik a szlovákiai magyar pártot, s ellenkezőleg, ellenfeleiket szándékosan a valóság fölé mérik, amivel megtevesztik a jóhiszemű szlovákiai magyar választópolgárokat. Ők ugyanis, miután legalább a felük elolvasta ezt a hírt, ennek hatására nem szavaznak a szlovákiai magyar pártra, nehogy elveszzen a szavazatuk. A gondolatmenetet folytatva a megoldás az lehetne, hogy ezeket az

20 A „rossz szereplés, kudarc, bukás” kifejezések sohasem hangoztak el.

intézményeket vagy meg kellene szüntetni, vagy pedig helyes irányítás alá kellene vonni. Ebben az esetben vagy helyes közvélemény-kutatási adatokat hoznának nyilvánosságra, vagy semmit.

A harmadik probléma Szövetség vezetői szerint a politikai ellenfelekben rejlik, akik a valóságban súlytalanok, azonban a már említett liberális sajtó és a hamis közvélemény-kutatók arról győzködik a szlovákiai magyar választópolgárokat, hogy van súlyuk és érdemes rájuk szavazni. Vagyis a valóságban nincs súlyuk, de attól lesz súlyuk, hogy a baloldali, liberális sajtó azt állítja, hogy van súlyuk. Tizenhárom évig kellett várni az igazságra, amíg a Most-Híd 8,3 százalékról 0,1 százalékra esett vissza. Csak az a probléma, hogy ez sem hozta el a Magyar Szövetség bejutását. A gondolatmenetet követve tehát az volna az optimális, ha nem lennének politikai ellenfelek, vagy ha vannak is, nem volna szabad megemlíteni őket.

Ez a problémamegközelítés a szlovákiai magyar párt részéről óhatatlanul felvet néhány kérdést.

Tényleg arról van szó, hogy az 1920 és 2016 közötti időben,²¹ amikor a magyar képviselők huszonkét alkalommal bejutottak a tizenhárom szabad parlamenti, három európai parlamenti és hat megyei választáson a megválasztottak közé, akkor nem volt liberális, baloldali és egyéb szabad sajtó és ennek köszönhették a sikert?

Valóban, az a helyzet, hogy az 1920 és 2016 közötti időszakban, amikor a magyar képviselők huszonkét alkalommal bejutottak a tizenhárom szabad parlamenti, három európai parlamenti és hat megyei választáson a megválasztottak közé, akkor nem voltak közvélemény-kutatások?

Az 1920 és 2016 közötti szakaszban, amikor a magyar képviselők bejutottak a tizenhárom szabad parlamenti, három európai parlamenti és hat megyei választáson a megválasztottak közé, akkor tényleg nem volt szabad politikai verseny és nem voltak politikai ellenfelek?

Hát 1920 és 2016 között, amikor a magyar képviselők bejutottak a tizenhárom szabad parlamenti, három európai parlamenti és hat megyei választáson a megválasztottak közé, akkor bármikor is öt százalék alá csökkent a szlovákiai magyar anyanyelvű választópolgárok aránya Szlovákiában?²²

A válasz a kérdésekre mindig egyértelműen nem, ezért nincs más lehetőség, mint elkönyvelni a Szövetség fenti érveinek tarthatatlanságát. Ez persze nem jelenti azt, hogy a szlovákiai magyar párt vezetése nem hinne bennük, sőt egyre világosabban lát-szik, hogy igen, hisznek bennük. Vagyis minden érvelés, minden jószándékú magyará-

21 Parlamenti választások: 1920, 1925, 1929, 1935, 1990, 1992, 1994, 1998, 2002, 2006, 2010, 2012, 2016. Európai parlamenti választások: 2004, 2009, 2014. Megyei választások: 2001, 2005, 2009, 2013, 2017, 2022.

22 A parlamenti bejutási küszöb. A szlovákiai magyar anyanyelvű választópolgárok aránya 2023-ban a hivatalos statisztikai adatok alapján meghaladja a nyolc százalékot.

zat ellenére meg vannak győződve arról, hogy sikertelenségük okai a sajtószabadság és a politikai verseny szabadsága.

Amennyiben tehát a Szövetség a jövőben be szeretne jutni a parlamentbe, akkor valamit tennie kellene ez ellen az áldatlan állapot ellen. Mivel a bejutást akadályozó okokat a szabad sajtóban és a szabad politikai versenyben látja, azokkal kellene kezdeni valamit. Ha tehát a Szövetség vezetői tényleg komolyan gondolják a fenti érveket, akkor elég hátborzongató politikai program rajzolódik ki előttünk: a szabad sajtó korlátozása és megszüntetése, valamint a szabad politikai verseny lényeges korlátozása vagy megszüntetése.

Ilyen volt térségünkben a politikai és társadalmi helyzet 1939 és 1989 között.²³

LÁSZLÓ GYUROVSZKY

FROM HUNGARIAN PARTIES TOWARD SLOVAK PARTIES. VOTER AND PARTY MOVEMENTS 2006–2023

The paper analyses the failures of the Hungarian minority's political representation, pointing out that the last parliamentary election in 2023 was the worst ever result for Hungarians in Slovakia, the second time that Hungarians failed to pass the 5% threshold and enter the Slovak parliament. In contrast, the 2006 parliamentary election saw a turnout of 11.68% for Hungarians, which meant 20 seats. Among the factors that led to the failure, the author highlights the irresponsibility of minority politicians, the decline and reorientation of the Hungarian electorate, and the decline in willingness to vote. He points out that instead of introspecting their strategies, politicians look for the causes of failure in external factors: the intrigue of the left-wing and liberal media, the unreliability of election results forecasts and opinion polls, their political opponents, etc. He also outlines what steps could or could have been taken to achieve national political representation.

23 Talán csak Magyarország részleges kivételével 1944-ig.